

Nr 253.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående godkännande av en mellan Sverige och de Socialistiska Rådsrepublikernas Union avsluten överenskommelse angående beställningar och krediter m. m.; given Stockholms slott den 16 mars 1934.

Under åberopande av bilagda två utdrag av statsrådsprotokollen över utrikesdepartementsärenden för denna dag samt med överlämnande av en samma dag under förbehåll av riksdagens godkännande mellan Sverige och de Socialistiska Rådsrepublikernas Union avsluten överenskommelse jämte tillhörande två protokoll, vill Kungl. Maj:t härmed föreslå riksdagen att bifalla de förslag, om vilkas avlåtande till riksdagen ministern för utrikes ärendena hemställt.

Under Hans Maj:ts
Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro:

GUSTAF ADOLF.

Rickard Sandler.

(Autentisk text.)

Le Gouvernement Royal Suédois et le Gouvernement de l'Union des Républiques Soviétiques Socialistes, également désireux de développer, dans leur intérêt réciproque, les relations commerciales entre les deux pays, ont résolu de conclure à cet effet une Convention, en vertu de laquelle le Gouvernement de l'Union des Républiques Soviétiques Socialistes recevra du Gouvernement Suédois, contre des obligations émises par l'Union, un emprunt de cent millions (100,000,000) couronnes suédoises et achètera en Suède des marchandises suédoises pour un montant total de cent millions (100,000,000) couronnes suédoises, le tout sous les conditions et suivant les modalités indiquées ci-dessous.

Article I.

Le Gouvernement de l'Union des Républiques Soviétiques Socialistes — dénommé dans la présente Convention le Gouvernement de l'Union — placera en Suède, par l'organe de sa Représentation Commerciale en Suède, sous condition de prix normaux, des commandes de marchandises indigènes suédoises pour un montant total de cent millions (100,000,000) couronnes suédoises. Le montant des commandes sera:

le 31 juillet 1934 de 30 millions couronnes suédoises environ,
 le 31 octobre 1934 de 60 millions couronnes suédoises environ,
 le 31 janvier 1935 de 80 millions couronnes suédoises environ,
 et le 30 avril 1935 de cent millions (100,000,000) couronnes suédoises.

Ces commandes ne devront pas viser les marchandises faisant l'objet d'une prohibition d'exportation, à moins qu'une licence spéciale n'ait été préalablement accordée par le Gouvernement Suédois.

(Översättning.)

Kungl. Svenska Regeringen och Regeringen i de Socialistiska Rådsrepublikernas Union, vilka i lika mån önska i sitt ömsesidiga intresse befördra handelsförbindelserna mellan de båda länderna, hava beslutat att i detta syfte träffa en överenskommelse, i enlighet med vilken de Socialistiska Rådsrepublikernas Unions regering av svenska regeringen skall erhålla ett lån av etthundra miljoner (100,000,000) svenska kronor mot obligationer, utgivna av Unionen, och i Sverige inköpa svenska varor för ett sammanlagt belopp av ett hundra miljoner (100,000,000) svenska kronor, allt enligt de villkor och bestämmelser, som angivas här nedan.

Artikel I.

De Socialistiska Rådsrepublikernas Unions regering — i denna överenskommelse benämnd Unionens regering — skall genom Unionens Handelsrepresentation i Sverige, under förutsättning av normala priser, i Sverige göra beställningar av svenska inhemska varor för ett sammanlagt belopp av etthundra miljoner (100,000,000) svenska kronor. Beställningarnas belopp skall uppgå:

den 31 juli 1934 till ungefär 30 miljoner svenska kronor,
 den 31 oktober 1934 till ungefär 60 miljoner svenska kronor,
 den 31 januari 1935 till ungefär 80 miljoner svenska kronor och
 den 30 april 1935 till etthundra miljoner (100,000,000) svenska kronor.

Ifrågavarande beställningar må icke avse varor, vilka äro föremål för exportförbud, med mindre särskild licens i förväg lämnats av svenska regeringen.

Article II.

Sur les commandes à placer avant le 1er août 1934, des commandes pour un montant de quinze millions (15,000,000) couronnes suédoises au minimum viseront les produits agricoles suivants, à savoir: viande de porc, gros bétail (animaux reproducteurs et autres), porcs, chevaux, semences et autres marchandises.

Article III.

Les marchandises visées à l'article premier seront livrées dans les 28 mois à compter du jour de la mise en vigueur de la présente Convention, c'est-à-dire avant le 1er septembre 1936, étant entendu toutefois que, sur les produits agricoles mentionnés à l'article II, il en sera livré pour douze millions (12,000,000) couronnes suédoises au moins avant le 31 décembre 1934 et pour trois autres millions (3,000,000) couronnes suédoises au moins avant le 1er octobre 1935.

Article IV.

Le Gouvernement Suédois accordera au Gouvernement de l'Union un emprunt de cent millions (100,000,000) couronnes suédoises, qui sera considéré comme mis à sa disposition jusqu'à concurrence du montant des commandes placées en vertu de la présente Convention et spécifiées dans un relevé transmis conformément à l'article X.

Le montant de cet emprunt sera versé et remboursé dans les conditions prévues dans la présente Convention.

Article V.

Le crédit accordé par le Gouvernement Suédois aux termes de l'article IV sera mis à la disposition du Gouvernement de l'Union dans les conditions suivantes, à savoir que le Comptoir de la Dette publique (Riksgäldskontoret) versera à un compte spécial ouvert à la Banque de Suède (Sveriges Riksbank) par la Représentation Commerciale, sous les conditions pré-

Artikel II.

Av de beställningar, som skola göras före den 1 augusti 1934, skola beställningar för ett belopp av minst femton miljoner (15,000,000) svenska kronor avse följande lantbruksprodukter, nämligen fläsk, nötkreatur (avelsdjur och andra), svin, hästar, utsäde och andra varor.

Artikel III.

I artikel I omförmälda varor skola levereras inom 28 månader räknat från dagen för denna överenskommelses ikraftträdande, d. v. s. före den 1 september 1936, dock att av de i artikel II nämnda lantbruksprodukterna skall levereras för minst tolv miljoner (12,000,000) svenska kronor före den 31 december 1934 och för ytterligare minst tre miljoner (3,000,000) svenska kronor före den 1 oktober 1935.

Artikel IV.

Svenska regeringen skall bevilja Unionens regering ett lån å etthundra miljoner (100,000,000) svenska kronor, som skall anses såsom ställt till dess förfogande intill beloppet av de beställningar, vilka gjorts i enlighet med denna överenskommelse och specificerats i en enligt artikel X överlämnad förteckning.

Detta lån skall utbetalas och återbetalas i den ordning, som föreskrives i denna överenskommelse.

Artikel V.

Den av svenska regeringen enligt artikel IV beviljade krediten skall tillhandahållas Unionens regering sålunda, att Riksgäldskontoret å ett i Sveriges Riksbank av Handelsrepresentationen öppnat specialkonto skall, på de i denna överenskommelse angivna villkor, inbetala de belopp, vilkas tillhandahållande Unionens regering kan begära i kraft av artikel IV.

vues dans la présente Convention, les sommes dont le Gouvernement de l'Union pourra, en vertu de l'article IV, demander la mise à sa disposition.

Le Gouvernement de l'Union remettra au Comptoir de la Dette publique, à titre de reconnaissance de la dette ainsi contractée par lui, des obligations émises par l'Union dans les conditions déterminées à l'article VI pour un montant correspondant au chiffre des versements à effectuer au compte de la Représentation Commerciale à la Banque de Suède. Le paiement de la dette aura lieu par remboursement des dites obligations.

Les versements au susdit compte spécial et la remise des obligations correspondant aux versements s'effectueront par étapes conformément aux dispositions des alinéas précédents. La date et le montant de chaque versement seront fixés par la Représentation Commerciale dans les limites prévues à l'article IV.

Article VI.

Les obligations visées à l'article V seront émises par l'Union des Républiques Soviétiques Socialistes. Leur montant total sera de cent millions (100,000,000) couronnes suédoises; elles seront au porteur, d'une valeur nominale de cent mille (100,000) couronnes suédoises chacune et le libellé en sera conforme au texte de l'annexe A. Elles seront réparties en huit séries, dites A, B, C, D, E, F, G et H, chaque série comprenant 125 obligations.

Les obligations seront remboursables aux échéances prévues au tableau suivant:

Les obligations appartenant	
à la série A . . .	le 15 août 1939
» » » B . . .	le 15 novembre 1939
» » » C . . .	le 15 février 1940
» » » D . . .	le 15 mai 1940
» » » E . . .	le 15 août 1940
» » » F . . .	le 15 novembre 1940
» » » G . . .	le 15 février 1941
» » » H . . .	le 15 mai 1941.

Unionens regering skall till Riksgäldskontoret överlämna, som bevis om den sålunda av densamma kontraherade skulden, obligationer, utgivna av Unionen i enlighet med de i artikel VI angivna bestämmelserna till ett belopp, motsvarande de inbetalningar, som skola verkställas å Handelsrepresentationens konto hos Sveriges Riksbank. Skuldens betalning skall ske genom inlösen av nämnda obligationer.

Inbetalningarna å ovannämnda specialkonto och överlämnandet av de mot dessa inbetalningar svarande obligationerna skola äga rum i etapper, i enlighet med bestämmelserna i föregående stycken. Tidpunkten för och storleken av varje inbetalning skola bestämmas av Handelsrepresentationen inom de i artikel IV föreskrivna gränserna.

Artikel VI.

I artikel V omförmälda obligationer skola utgivas av de Socialistiska Rådsrepublikernas Union. Deras sammanlagda belopp skall utgöra etthundra miljoner (100,000,000) svenska kronor; de skola vara ställda till innehavaren, äga ett nominellt värde av etthundratusen (100,000) svenska kronor vardera och vara avfattade i enlighet med bilaga A. De skola fördelas på åtta serier, benämnda A, B, C, D, E, F, G och H, varje serie omfattande 125 obligationer.

Obligationerna förfalla till inlösen å de i följande tabell föreskrivna förfallodagarna:

Obligationerna tillhörande	
serien A	den 15 augusti 1939
» B	den 15 november 1939
» C	den 15 februari 1940
» D	den 15 maj 1940
» E	den 15 augusti 1940
» F	den 15 november 1940
» G	den 15 februari 1941
» H	den 15 maj 1941.

Les obligations et les coupons seront émis en couronnes suédoises et seront payables à Stockholm ou, sur la demande du porteur des titres, à Londres, New-York ou Paris. Dans le cas où le porteur des titres désirerait présenter les obligations et les coupons au paiement sur une place autre que Stockholm, il sera tenu d'en aviser la Représentation Commerciale au plus tard soixante jours avant la date de l'échéance. Dans ce cas, le Gouvernement de l'Union effectuera le paiement au moyen de chèques émis en couronnes suédoises et tirés sur une banque établie en Suède par une banque du lieu de la présentation des obligations et des coupons au paiement. Les sommes à transférer pour l'achat de ces chèques ne seront soumises par le Gouvernement Suédois à aucune restriction de transfert.

Les obligations porteront un intérêt de $5\frac{1}{2}$ %. L'intérêt sera payable par coupons d'une valeur nominale de deux mille sept cent cinquante (2,750) couronnes suédoises chacun, à savoir:

les coupons appartenant aux obligations des séries A, C, E et G le 15 août et le 15 février jusqu'au remboursement;

les coupons appartenant aux obligations des séries B, D, F et H le 15 mai et le 15 novembre jusqu'au remboursement.

Lors de chaque remise d'obligations au Comptoir de la Dette publique, la Représentation Commerciale et la Banque de Suède calculeront d'après les règles suivantes le montant des intérêts à payer:

Les coupons échus antérieurement à la remise des obligations seront détachés des obligations et considérés comme nuls.

Les coupons non encore échus seront remis en même temps que les obligations au Comptoir de la Dette publique. Au cas où la période allant de la date de la remise des obligations à celle de l'échéance des coupons serait de moins de six mois, le Comptoir de la Dette publique remboursera à la Représentation Commerciale, lors du

Obligationerna och kupongerna skola vara utgivna i svenska kronor och betalbara i Stockholm eller, på innehavarens begäran, i London, New York eller Paris. För det fall att innehavaren skulle önska förete obligationerna och kupongerna till betalning å annan plats än Stockholm, skall han vara skyldig lämna Handelsrepresentationen meddelande härom senast sextio dagar före förfalldagen. I sådant fall skall Unionens regering erlägga betalning genom checkar, utställda i svenska kronor och dragna å en i Sverige etablerad bank å en bank å den plats, där obligationerna och kupongerna företes till betalning. De belopp, som skola överföras för inköp av dessa checkar, må icke av svenska regeringen underkastas någon transferrestriktion.

Obligationerna skola löpa med $5\frac{1}{2}$ % ränta. Räntan skall vara betalbar per kuponger med ett nominellt värde av tvåtusensjuhundrafemtio (2,750) svenska kronor vardera, nämligen:

kuponger tillhörande obligationer av serierna A, C, E och G den 15 augusti och den 15 februari, intill dess inlösen skett;

kuponger tillhörande obligationer av serierna B, D, F och H den 15 maj och den 15 november, intill dess inlösen skett.

Varje gång obligationer överlämnas till Riksgäldskontoret, skola Handelsrepresentationen och Riksgäldskontoret enligt följande regler beräkna beloppet av de räntor, som skola betalas:

Kuponger, som förfallit till betalning före obligationernas överlämnande, skola skiljas från obligationerna och anses såsom ogiltiga.

Kuponger, vilka ännu icke förfallit till betalning, skola samtidigt med obligationerna överlämnas till Riksgäldskontoret. För det fall att tiden från dagen för obligationernas överlämnande till kupongernas förfalldag skulle understiga sex månader, skall Riksgäldskontoret vid inlösen av dessa kuponger till Handelsrepresen-

payement de ces coupons, la différence entre le montant des coupons et le montant de l'intérêt afférent au nombre de jours écoulés entre la date de la remise et la date de l'échéance. Ces remboursements seront effectués dans une banque suédoise désignée par la Représentation Commerciale.

Article VII.

La remise des obligations se fera dans l'ordre nécessaire pour que, sous réserve des stipulations de l'article IX, le Comptoir de la Dette publique en possède en tout temps un nombre égal de chaque série. En cas d'impossibilité d'exécuter cette stipulation, les titres remis en surnombre devront être en premier lieu ceux de la série A, puis ceux de la série B et ainsi de suite jusqu'à la série H.

Article VIII.

La Représentation Commerciale disposera des sommes versées au compte spécial ouvert à la Banque de Suède au moyen de chèques émis en faveur des vendeurs suédois en payement des marchandises commandées en vertu de la présente Convention.

Le Représentation Commerciale avisera de l'émission de chacun de ces chèques un Comité spécial institué par le Gouvernement Suédois. Le contrôle du dit Comité se bornera à un examen de la question de savoir si le chèque vise le payement de commandes placées conformément à la présente Convention. Cinq jours au plus tard après avoir reçu l'avis de l'émission d'un chèque, le Comité fera connaître sa décision à la Représentation Commerciale et à la Banque de Suède.

Article IX.

Dans le cas où, au cours de trente jours consécutifs, aucun payement ne serait imputé sur le compte spécial susvisé, la Représentation Commerciale informera le Comité prévu à

tationen återbetala skillnaden mellan kupongernas belopp och beloppet av den ränta, som hänför sig till det antal dagar, som förflutit mellan dagen för överlämnandet och förfallodagen. Dylika återbetalningar skola ske i en av Handelsrepresentationen angiven svensk bank.

Artikel VII.

Obligationernas överlämnande skall ske i sådan ordning, att med förbehåll för bestämmelserna i artikel IX, Riksgäldskontoret vid varje tillfälle innehaver ett lika stort antal av varje serie. I fall av omöjlighet att verkställa denna föreskrift, skola de utöver det fastställda antalet överlämnande obligationerna i första hand falla på serien A, sedan på serien B och så vidare till serien H.

Artikel VIII.

Handelsrepresentationen skall förfoga över de å det i Sveriges Riksbank öppnade specialkontot inbetalda beloppet medelst checkar, utställda till den svenska säljarna som betalning för de varor, vilka beställts i enlighet med denna överenskommelse.

Handelsrepresentationen skall om varje sådan checks utställande underrätta en av svenska regeringen tillsatt särskild nämnd. Nämndens kontroll skall inskränka sig till en undersökning av huruvida checken avser betalning för beställningar gjorda i enlighet med denna överenskommelse. Senast fem dagar efter mottagandet av meddelande om checks utställande skall nämnden underrätta Handelsrepresentationen och Sveriges Riksbank om sitt beslut.

Artikel IX.

Skulle under trettio på varandra följande dagar icke någon utbetalning från ovan avsedda specialkonto hava ägt rum, skall Handelsrepresentationen underrätta den nämnd, varom

l'article VIII des raisons pour lesquelles le compte n'a pas été utilisé pendant la dite période. Dans le cas où, pendant une nouvelle période de trente jours, aucun paiement ne serait imputé sur le compte, la Banque de Suède pourra verser au Comptoir de la Dette publique le montant de l'actif du compte, à valoir sur la dette de l'Union des Républiques Soviétiques Socialistes.

Le Comptoir de la Dette publique restituera au Gouvernement de l'Union les obligations reçues, à concurrence du montant des sommes remboursées aux termes de l'alinéa précédent. Les obligations à restituer seront prises en premier lieu dans la série H jusqu'à la restitution de toutes les obligations de cette série, puis, dans les mêmes conditions, dans la série G, et ainsi de suite jusqu'à la série A.

Dans le cas où le montant du versement effectué ne serait pas égal au montant d'une ou de plusieurs obligations, le Comptoir de la Dette publique se bornera à remettre à la Représentation Commerciale, pour toute fraction de 100,000 couronnes suédoises, une quittance dont il fera mention sur la première obligation à remettre aux termes de l'alinéa précédent.

A chaque restitution d'obligations, le montant des intérêts dus sur ces obligations sera calculé d'après les mêmes règles que celles prévues à l'article VI.

Article X.

Sept jours au plus tard après la fin de chaque mois, la Représentation Commerciale remettra au Comité prévu à l'article VIII un relevé des commandes faites par elle au cours du mois écoulé et indiquant a) les noms des vendeurs, b) la nature des marchandises, et c) le montant total des commandes placées chez chacun des vendeurs et la répartition approximative du paiement de ce montant sur diverses échéances. Dans le cas où, au

stadgas i artikel VIII, om de skäl, varför kontot icke utnyttjats under nämnda period. Skulle under en ytterligare period av trettio dagar icke någon utbetalning från specialkontot hava ägt rum, skall Sveriges Riksbank kunna till Riksgäldskontoret utbetala å kontot innestående belopp i avräkning å de Socialistiska Rådsrepublikernas Unions skuld.

Riksgäldskontoret skall till Unionens regering återställa de erhållna obligationerna till ett belopp motsvarande enligt föregående stycke återbetalda summor. De obligationer, som skola återställas, skola i första hand tagas av serien H, till dess samtliga obligationer av denna serie återställts, därefter på samma sätt av serien G och så vidare till serien A.

För det fall att det inbetalda beloppet icke skulle vara lika med en eller flera obligationers belopp, skall Riksgäldskontoret inskränka sig till att för varje delbelopp av 100,000 kronor till Handelsrepresentationen överlämna ett kvitto, varom det skall göra anteckning på den första obligation, som skall överlämnas i enlighet med föregående stycke.

Vid varje återställande av obligationer skall beloppet av de räntor, som skola erläggas å dessa obligationer, beräknas enligt samma regler som de i artikel VI stadgade.

Artikel X.

Senast sju dagar efter utgången av varje månad skall Handelsrepresentationen till den i artikel VIII angivna nämnden överlämna en förteckning över de beställningar, som under den gångna månaden gjorts av densamma, utvisande a) säljarnas namn, b) varornas art och c) de hos varje säljare gjorda beställningarnas sammanlagda belopp och den ungefärliga fördelningen av detta belopp å olika betalnings-terminer. Därest under samma månad

cours du mois considéré, des commandes auraient été annulées, mention en sera faite également dans le dit relevé.

Après examen des indications ainsi fournies par la Représentation Commerciale, le Comité fera connaître au Comptoir de la Dette publique le montant des commandes placées au cours du mois écoulé, déduction faite de celui des commandes annulées pendant la même période.

Article XI.

Au cas où un contrat serait annulé, toutes les sommes y relatives qui auraient été payées par la Représentation Commerciale mais restituées ensuite par le vendeur en conséquence de l'annulation du contrat, devront être immédiatement versées par la Représentation Commerciale au Comptoir de la Dette publique, à valoir sur la dette de l'Union des Républiques Soviétiques Socialistes et contre restitution d'obligations pour un montant correspondant à celui du versement ainsi effectué.

Les obligations à restituer seront prises en premier lieu dans la série H jusqu'à la restitution de toutes les obligations de cette série, puis, dans les mêmes conditions, dans la série G, et ainsi de suite jusqu'à la série A.

Dans le cas où le montant du versement effectué ne serait pas égal au montant d'une ou de plusieurs obligations, le Comptoir de la Dette publique se bornera à remettre à la Représentation Commerciale, pour toute fraction de 100,000 couronnes suédoises, une quittance dont il fera mention sur la première obligation à remettre aux termes de l'alinéa précédent.

En même temps sera calculé le montant des intérêts selon l'article VI.

Article XII.

Les commandes placées en vertu de la présente Convention ne devront viser que des produits indigènes suédois. Seront considérées comme tels toutes marchandises représentant, pour au moins 70 % de leur valeur, soit du

beställningar skulle hava annullerats, skall i nämnda förteckning uppgift lämnas även härom.

Efter prövning av de av Handelsrepresentationen sålunda lämnade uppgifterna skall nämnden till Riksgäldskontoret ingiva uppgift om beloppet av de under den gångna månaden gjorda beställningarna efter avdrag för de under samma tid annullerade beställningarnas belopp.

Artikel XI.

I händelse att ett köpeavtal skulle hävas, skola samtliga belopp, som på grundval av avtalet utbetalats av Handelsrepresentationen men med anledning av avtalets annullering av säljaren därefter återbetalats, av Handelsrepresentationen omedelbart inbetalas till Riksgäldskontoret i avräkning å de Socialistiska Rådsrepublikernas Unions skuld och mot återställande av obligationer till ett belopp motsvarande den sålunda verkställda inbetalningens belopp.

De obligationer, som skola återställas, skola i första hand tagas av serien H, till dess samtliga obligationer av denna serie återställts, därefter på samma sätt av serien G och så vidare till serien A.

För det fall att det inbetalda beloppet icke skulle vara lika med en eller flera obligationers belopp, skall Riksgäldskontoret inskränka sig till att för varje delbelopp av 100,000 kronor till Handelsrepresentationen överlämna ett kvitto, varom det skall göra anteckning på den första obligation, som skall överlämnas i enlighet med föregående stycke.

Samtidigt skall räntornas belopp beräknas i enlighet med artikel VI.

Artikel XII.

Enligt denna överenskommelse gjorda beställningar må endast avse svenska inhemska varor. Såsom sådana skola anses alla varor, vilka till minst 70 % av sitt värde representera vare sig i Sverige för deras framstäl-

travail exécuté en Suède pour leur production, soit des matières premières produites en Suède et entrant dans la fabrication des dites marchandises. Le Comité prévu à l'article VIII pourra toutefois, si des circonstances spéciales y donnent lieu, admettre que des marchandises ne remplissant pas les conditions susvisées soient considérées comme produits indigènes suédois.

Si à cause d'un contrat de vente en vertu de la présente Convention, le vendeur suédois remet au Comité une déclaration écrite attestant que les marchandises visées par le dit contrat sont des produits indigènes suédois au sens de l'alinéa précédent, le Comité recueillera les informations nécessaires et, après examen de la question, fera connaître au vendeur dans les huit jours à compter de la réception de la déclaration, s'il approuve ce document.

Article XIII.

Le droit prévu dans la présente Convention de disposer du crédit restera intact à tous égards en tant qu'il s'agira des commandes pour lesquelles des contrats auront été conclus et spécifiés dans un relevé transmis conformément à l'article X. Les stipulations relatives au service des intérêts et au remboursement du capital resteront intactes à tous égards.

Article XIV.

La présente Convention sera ratifiée par Sa Majesté le Roi de Suède avec l'approbation du Riksdag, et par le Comité Central Exécutif de l'Union des Républiques Soviétiques Socialistes. Elle entrera en vigueur le jour de l'échange des ratifications, qui aura lieu à Stockholm.

En foi de quoi les soussignés, dûment autorisés à cet effet, ont signé la présente Convention et y ont apposé leurs cachets.

Fait à Stockholm, en double exemplaire, le 16 mars 1934.

RICKARD SANDLER.
(L. S.)

A. KOLLONTAY.
(L. S.)

D. KANDELAKI.
(L. S.)

lande utfört arbete eller i Sverige producerade, för nämnda varors framställande använda råvaror. Den i artikel VIII omförmälda nämnden skall dock, därest särskilda omständigheter därtill föranleda, kunna medgiva, att varor, som ej uppfylla ovan angivna villkor, må betraktas såsom svenska inhemska varor.

Därest den svenske säljaren i anledning av köpeavtal enligt denna överenskommelse till nämnden överlämnar en skriftlig försäkran om att de uti ifrågavarande avtal angivna varorna äro svenska inhemska varor i enlighet med föregående stycke, skall nämnden inhämta erforderliga upplysningar och efter prövning av frågan inom åtta dagar efter mottagandet av försäkringen meddela säljaren, huruvida den godkänner denna handling.

Artikel XIII.

Den i denna överenskommelse stadgade rätten att förfoga över krediten skall i alla avseenden bestå orubbad, i den mån fråga är om beställningar, beträffande vilka avtal slutits och som specificerats i en enligt artikel X överlämnad förteckning. Bestämmelserna om erläggande av räntor och om återbetalning av kapitalbeloppet skola i alla avseenden förbliva orubbade.

Artikel XIV.

Denna överenskommelse skall ratificeras av Hans Majestät Konungen av Sverige med Riksdagens samtycke och av de Socialistiska Rådsrepublikernas Unions Centrala Exekutivkommitté. Den skall träda i kraft å dagen för utväxlingen av ratifikationsinstrumenten, vilken skall äga rum i Stockholm.

Till bekräftande härav hava undertecknade, därtill behörigen bemyndigade, underskrivit denna överenskommelse och försett den med sina sigill.

Som skedde i Stockholm, i två exemplar, den 16 mars 1934.

(Underskrifter.)

Protocole Final.

Les Hautes Parties Contractantes sont d'accord pour considérer l'emprunt de cent millions (100,000,000) couronnes suédoises prévu par la Convention signée en date de ce jour comme une mesure financière d'un caractère spécial destinée à développer les relations commerciales entre la Suède et l'Union des Républiques Soviétiques Socialistes.

Indépendamment de cette mesure spéciale, le Gouvernement de l'Union, animé du désir de favoriser les exportations suédoises, s'efforcera de faire des commandes de marchandises suédoises en sus de celles prévues par la dite Convention.

Dans le but de favoriser leurs relations commerciales mutuelles, le Gouvernement de l'Union déclare en outre vouloir, après l'expiration du délai stipulé à l'article 1er de la présente Convention, continuer ses achats en Suède comme pendant les années antérieures à l'établissement de la présente Convention.

En foi de quoi les Plénipotentiaires ont signé le présent Protocole.

Fait à Stockholm, en double exemplaire, le 16 mars 1934.

RICKARD SANDLER.

A. KOLLONTAY.

D. KANDELAKI.

Protocole Additionnel.

Les Hautes Parties Contractantes conviennent de ne pas invoquer le principe de l'immunité dans les litiges qui pourraient surgir au sujet du service des intérêts ou du remboursement des obligations. Elles sont également d'accord pour reconnaître que les tribunaux suédois et les exécuteurs en chef (överexekutorer) sont compétents pour statuer sur ces litiges, auxquels sera applicable le droit suédois.

Dans les dits litiges, la Représentation Commerciale agira au nom de l'Union.

Slutprotokoll.

De Höga Fördragsslutande Parterna äro eniga om att betrakta det i den denna dag undertecknade överenskommelsen omförmälda lånet å etthundra miljoner (100,000,000) svenska kronor såsom en finansiell åtgärd av särskild karaktär, avsedd att utveckla handelsförbindelserna mellan Sverige och de Socialistiska Rådsrepublikernas Union.

Oberoende av denna särskilda åtgärd skall Unionens regering, som är besjälad av önskan att befordra den svenska exporten, bemöda sig om att göra beställningar av svenska varor utöver de i nämnda överenskommelse föreskrivna.

I syfte att befrämja deras ömsesidiga handelsförbindelser förklarar sig Unionens regering dessutom vilja, efter utgången av den i artikel I av denna överenskommelse fastställda tidsfristen, fortsätta sina inköp i Sverige liksom under åren före denna överenskommelses ingående.

Till bekräftelse härav hava de befullmäktigade undertecknat detta protokoll.

Som skedde i Stockholm, i två exemplar, den 16 mars 1934.

(Underskrifter.)

Tilläggsprotokoll.

De Höga Fördragsslutande Parterna överenskomma att i tvister, som må kunna uppstå i avseende å erläggandet av räntorna å eller inlösen av obligationerna, icke åberopa immunitetsprincipen. De äro likaledes eniga om att erkänna, att svenska domstolar och överexekutorer äro behöriga att avgöra dylika tvister, å vilka svensk rätt skall vara tillämplig.

I nämnda tvister skall Handelsrepresentationen företräda Unionen.

A moins que les lois suédoises ne prévoient la compétence d'un autre tribunal suédois, les litiges susvisés seront portés devant le Tribunal de première instance de Stockholm (Stockholms Rådhusrätt).

En foi de quoi les Plénipotentiaires ont signé le présent Protocole.

Fait à Stockholm, en double exemplaire, le 16 mars 1934.

RICKARD SANDLER.

A. KOLLONTAY.

D. KANDELAKI.

Därest ej svensk lag föreskriver behörighet för annan svensk domstol, skola tvister, varom ovan sagts, hänskjutas till Stockholms Rådhusrätt.

Till bekräftelse härav hava de befullmäktigade undertecknat detta protokoll.

Som skedde i Stockholm, i två exemplar, den 16 mars 1934.

(Underskrifter.)

Skrivelse från Sovjetunionens minister i Stockholm till ministern för utrikes ärendena.

Stockholm, le 16 mars 1934.

Stockholms den 16 mars 1934.

Monsieur le Ministre,

Herr Minister,

Me référant à la Convention relative aux commandes et aux crédits signée aujourd'hui et notamment au Protocole additionnel joint à la dite Convention, j'ai l'honneur de faire la déclaration suivante.

Dans la Convention conclue entre l'Union des Républiques Soviétiques Socialistes et la Suède le 8 octobre 1927 et réglant les droits et les obligations de la Représentation Commerciale à Stockholm, il a été stipulé que »les biens appartenant à l'Union des Républiques Soviétiques Socialistes en Suède pourront, à moins qu'ils ne tombent, selon les stipulations du droit international, sous l'exercice du droit de souveraineté, ou ne servent à l'activité officielle de la représentation diplomatique et consulaire de l'Union, faire l'objet de saisies ou d'autres mesures exécutoires».

Je suis autoriséé par mon Gouvernement à vous faire savoir que par les biens servant à l'activité officielle de la représentation diplomatique et consulaire de l'Union, mon Gouvernement

Under åberopande av den i dag undertecknade överenskommelsen avseende beställningar och krediter och särskilt av det vid nämnda överenskommelse fogade tilläggsprotokollet får jag äran avgiva följande förklaring.

I den mellan de Socialistiska Rådsrepublikernas Union och Sverige den 8 oktober 1927 avslutna överenskommelsen angående Handelsrepresentationens i Stockholm rättigheter och skyldigheter, är föreskrivet, att »i Sverige befintlig egendom, tillhörande de Socialistiska Rådsrepublikernas Union, skall, såvida den icke enligt den internationella rättens bestämmelser är underkastad suveränitetsrätt eller nyttjas för Unionens diplomatiska eller konsulära representations officiella verksamhet, kunna vara föremål för utmätning eller andra exekutiva åtgärder».

Jag är befullmäktigad av min regering att meddela Eder, att med den egendom, som nyttjas för Unionens diplomatiska eller konsulära representations officiella verksamhet, min re-

entend les bureaux officiels, tous les avoires et tout le mobilier de la Légation de l'Union ainsi que les bureaux officiels de la Représentation Commerciale de l'Union.

Veillez agréer, Monsieur le Ministre, les assurances de ma haute considération.

(signé) KOLLONTAY.

gering avser Unionens beskicknings tjänstelokaler, alla tillgångar och alla inventarier liksom även Unionens Handelsrepresentations officiella kontorslokaler.

Mottag, etc.

(undert.) KOLLONTAY.

Skrivelse från ministern för utrikes ärendena till Sovjetunionens minister i Stockholm.

Stockholm, le 16 mars 1934.

Stockholms den 16 mars 1934.

Madame,

Madame,

Vous avez bien voulu m'adresser, en date de ce jour, une lettre ainsi conçue:

»Me référant — — — — —
— — — — — de l'Union.»

J'ai l'honneur de vous accuser réception de cette communication, dont j'ai pris acte au nom de mon Gouvernement.

Veillez agréer, Madame, les assurances de ma haute considération.

(signé) Sandler.

Ni har behagat denna dag tillstålla mig en skrivelse av följande innehåll:

»Under åberopande — — — — —
— — — — — kontorslokaler.»

Jag har äran erkänna mottagandet av detta meddelande, varav jag å min regerings vägnar tagit del.

Mottag, etc.

(undert.) Sandler.

Annexe A.

Bilaga A.

(Avers de l'obligation.)

(Obligationens framsida.)

Union des Républiques Soviétiques Socialistes.

De Socialistiska Rådsrepublikernas Union.

Série A.

N:o

Cent mille (100,000) couronnes suédoises.

Serie A.

N:r

Etthundratusen (100,000) svenska kronor.

Conformément aux stipulations énoncées ci-dessous, l'Union des Républiques Soviétiques Socialistes payera au porteur de cette obligation la somme de

cent mille (100,000) couronnes suédoises ainsi que l'intérêt de 5 $\frac{1}{2}$ %. L'intérêt courra à partir de la date indiquée ci-dessous jusqu'à la date de l'échéance.

I enlighet med nedan angivna bestämmelser skall de Socialistiska Rådsrepublikernas Union till innehavaren av denna obligation betala ett belopp av

etthundratusen (100,000) svenska kronor jämte 5 $\frac{1}{2}$ % ränta. Räntan skall löpa från nedan angivna dag till förfallodagen.

Cette obligation est remboursable le 15 août 1939. L'Union des Républiques Soviétiques Socialistes pourra toutefois la rembourser à une date antérieure à condition d'en avoir avisé le porteur par une communication insérée dans le journal officiel suédois cent quatre-vingts jours avant la date de l'échéance.

L'intérêt sera payable à raison de deux mille sept cent cinquante (2,750) couronnes suédoises le 15 août 1934, le 15 février 1935, le 15 août 1935, le 15 février 1936, le 15 août 1936, le 15 février 1937, le 15 août 1937, le 15 février 1938, le 15 août 1938, le 15 février 1939, et le 15 août 1939 contre restitution des coupons correspondants qui se trouvent joints à cette obligation.

Le remboursement de cette obligation et des coupons y annexés sera effectué par la Svenska Ekonomiaktiebolaget, Stockholm, ou par une banque suédoise désignée par la Représentation Commerciale de l'Union en Suède. Dans ce dernier cas, la Représentation Commerciale sera tenue d'insérer au plus tard huit jours avant la date de l'échéance dans le journal officiel suédois le nom de la banque ainsi désignée.

Le porteur de l'obligation aura toutefois le droit de présenter l'obligation et les coupons au paiement à Londres, New-York ou Paris. Dans le cas où il voudra faire usage de cette faculté, il sera tenu d'en aviser la Représentation Commerciale au plus tard soixante jours avant l'échéance. Dans ce cas, le Gouvernement de l'Union effectuera le paiement au moyen de chèques émis en couronnes suédoises et tirés sur une banque établie en Suède par une banque du lieu de la présentation des obligations et des coupons au paiement.

Moscou, le 1934.

(Revers de l'obligation.)

Cette obligation fait partie d'un emprunt de cent millions (100,000,000) couronnes suédoises, réparti en huit

Denna obligation förfaller till inlösen den 15 augusti 1939. De Socialistiska Rådsrepublikernas Union skall dock vid en tidigare tidpunkt kunna inlösa densamma, på villkor att meddelande härom lämnats i de svenska allmänna tidningarna etthundra-åttio dagar före förfallodagen.

Räntan skall erläggas med tvåtusensjuhundrafemtio (2,750) svenska kronor den 15 augusti 1934, den 15 februari 1935, den 15 augusti 1935, den 15 februari 1936, den 15 augusti 1936, den 15 februari 1937, den 15 augusti 1937, den 15 februari 1938, den 15 augusti 1938, den 15 februari 1939 och den 15 augusti 1939 mot återställande av motsvarande kuponger, som åtfölja denna obligation.

Inlösen av denna obligation och därvid fogade kuponger skall ske genom Svenska Ekonomiaktiebolaget, Stockholm, eller genom en av Unionens Handelsrepresentation i Sverige angiven svensk bank. I sistnämnda fall skall Handelsrepresentationen vara skyldig att senast åtta dagar före förfallodagen i de svenska allmänna tidningarna införa den sålunda angivna bankens namn.

Innehavaren av obligationen skall dock äga rätt att förete obligationen och kupongerna till betalning i London, New York eller Paris. För den händelse han vill begagna denna valfrihet, skall han vara skyldig att härom underrätta Handelsrepresentationen senast sextio dagar före förfalldagen. I dylikt fall skall Unionens regering verkställa betalningen medelst checkar utställda i svenska kronor och dragna å en i Sverige etablerad bank på platsen för obligationernas och kupongernas företeende till betalning.

Moskva den 1934.

(Obligationens baksida.)

Denna obligation utgör del av ett lån å etthundra miljoner (100,000,000) svenska kronor, fördelat på åtta serier,

séries, chaque série d'un montant total de douze millions cinq cent mille (12,500,000) couronnes suédoises. Chaque série comprend 125 obligations de cent mille (100,000) couronnes suédoises chacune.

Les obligations seront remboursables aux échéances prévues au tableau suivant:

Les obligations appartenant

à la série A . . .	le 15 août 1939
» » B . . .	le 15 novembre 1939
» » C . . .	le 15 février 1940
» » D . . .	le 15 mai 1940
» » E . . .	le 15 août 1940
» » F . . .	le 15 novembre 1940
» » G . . .	le 15 février 1941
» » H . . .	le 15 mai 1941.

Toutes les obligations sont munies de coupons d'intérêt de deux mille sept cent cinquante (2,750) couronnes suédoises chacun. Les coupons seront payables:

les coupons appartenant aux obligations des séries A, C, E et G le 15 août et le 15 février jusqu'au remboursement;

les coupons appartenant aux obligations des séries B, D, F et H le 15 mai et le 15 novembre jusqu'au remboursement.

varje serie om ett sammanlagt belopp av tolv miljoner femhundra tusen (12,500,000) svenska kronor. Varje serie omfattar 125 obligationer å vardera etthundratusen (100,000) svenska kronor.

Obligationerna skola förfalla till betalning å de i följande tabell angivna förfalldagar:

Obligationerna tillhörande

Serie A . . .	den 15 augusti 1939
» B . . .	den 15 november 1939
» C . . .	den 15 februari 1940
» D . . .	den 15 maj 1940
» E . . .	den 15 augusti 1940
» F . . .	den 15 november 1940
» G . . .	den 15 februari 1941
» H . . .	den 15 maj 1941.

Samtliga obligationer äro åtföljda av räntekuponger å tvåtusensjuhundra-femtio (2,750) svenska kronor vardera. Kupongerna skola vara betalbara:

kupongerna tillhörande obligationerna av serierna A, C, E och G den 15 augusti och den 15 februari, intill dess inlösen skett;

kupongerna tillhörande obligationerna av serierna B, D, F och H den 15 maj och den 15 november, intill dess inlösen skett.

Dans le cas où un litige surgirait au sujet des intérêts ou du remboursement des obligations, il sera fait application des stipulations du Protocole Additionnel à la Convention conclue entre l'Union des Républiques Soviétiques Socialistes et la Suède le 16 mars 1934.

I händelse tvist skulle uppstå i avseende å erläggande av räntorna å eller inlösen av obligationerna, skola gälla bestämmelserna i tilläggsprotokollet till den mellan de Socialistiska Rådrepublikernas Union och Sverige den 16 mars 1934 avslutna överenskommelsen.

(Coupon.)

Emprunt émis par l'Union des Républiques Soviétiques Socialistes le 1934.

Série A.

N:o

Coupon d'intérêt

de deux mille sept cent cinquante (2,750) couronnes suédoises payable le 15 août 1934.

Le paiement de ce coupon sera effectué par la Svenska Ekonomiska Aktieförbundet, Stockholm, ou par une banque suédoise désignée par la Représentation Commerciale de l'Union en Suède. Dans ce dernier cas, la Représentation Commerciale sera tenue d'insérer dans le journal officiel suédois, huit jours au plus tard avant la date de l'échéance, le nom de la banque ainsi désignée.

Le porteur a toutefois le droit de présenter ce coupon au paiement à Londres, New-York ou Paris. Dans le cas où il voudra faire usage de cette faculté, il sera tenu d'en aviser la Représentation Commerciale au plus tard soixante jours avant l'échéance. Dans ce cas, le Gouvernement de l'Union effectuera le paiement au moyen de chèques émis en couronnes suédoises et tirés sur une banque établie en Suède par une banque du lieu de la présentation du coupon au paiement.

(Kupong.)

Lån utgivet av de Socialistiska Rådsrepublikernas Union den 1934.

Serie A.

N:r

Räntekupong

å tvåtusensjuhundrafemtio (2,750) svenska kronor, betalbar den 15 augusti 1934.

Inlösen av denna kupong skall verkställas av Svenska Ekonomiska Aktieförbundet, Stockholm, eller av en av Unionens Handelsrepresentation i Sverige angiven svensk bank. I sistnämnda fall skall Handelsrepresentationen vara skyldig att i svenska allmänna tidningarna senast åtta dagar före förfalldagen införa namnet å den sålunda angivna banken.

Innehavaren skall dock äga rätt att förete denna kupong till inlösen i London, New York eller Paris. För den händelse han vill begagna denna valfrihet, skall han vara skyldig att härom underrätta Handelsrepresentationen senast sextio dagar före förfalldagen. I dylikt fall skall Unionens regering verkställa betalningen medelst checkar utställda i svenska kronor och dragna å en i Sverige etablerad bank av en bank å platsen för kupongens företeende till inlösen.

Utdrag av protokollet över utrikesdepartementsärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet å Stockholms slott den 16 mars 1934.

N ä r v a r a n d e :

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena SANDLER, statsråden UNDÉN, SCHLYTER, WIGFORSS, MÖLLER, LEVINSON, VENNERSTRÖM, LEO, EKMAN, SKÖLD.

Ministern för utrikes ärendena anför efter gemensam beredning med cheferna för finans-, jordbruks- och handelsdepartementen:

»Den ryska marknaden har sedan gammalt erbjudit betydande avsättningsmöjligheter för de svenska exportindustrierna. Sedan handelsförbindelserna mellan Sverige och Sovjetunionen reglerats genom det år 1924 avslutna handelsavtalet — sedermera kompletterat genom 1927 års överenskommelse om den sovjetryska handelsrepresentationens i Stockholm rättigheter och skyldigheter — har handelsutbytet med Sovjetunionen tagit en avsevärd omfattning. Under åttaårsperioden 1926—1933 uppgick sålunda värdet av de från Sverige till Sovjetunionen exporterade varorna till en sammanlagd summa av omkring 229 miljoner kronor. Den alldeles övervägande delen av denna export har fallit inom de högklassiga färdigfabrikatens varugrupper, såsom »oädla metaller och arbeten därav» och »maskiner, apparater m. m.», i vilkas varuvärden arbetslöner ingå med en övervägande andel. Den svenska exporten till Sovjetunionen har sålunda varit ägnad att i relativt mycket hög grad lämna sysselsättning åt svensk arbetskraft. I sammanhang med denna varuexport hava, såsom bekant, vissa svenska industriföretag även på annat sätt, såsom genom koncessioner eller annorledes, kunnat i Sovjetunionen bereda lönande sysselsättning för svenskt kapital och tekniskt utbildad personal.

Man måste emellertid med beklagande konstatera, att under sist förflutna år den svenska exporten till Sovjetunionen i hög grad förminskats; mot ett exportvärde å 35,258,000 kronor för år 1932 står ett sammanlagt exportvärde å 13,347,000 kronor för år 1933.

Denna nedgång i den svenska exporten till Sovjetunionen torde vara en följd av den starka nedskärning av Sovjetunionens totala import, som under år 1933 genomförts. Det totala importvärdet var under de tio första månaderna av år 1933 296.7 miljoner rubel mot 597.1 miljoner rubel under motsvarande månader år 1932. Från auktoritativt sovjetryskt håll har förklarats, att denna nedskärning av importen till ungefär hälften har genomförts i syfte att skapa en positiv handelsbalans och att därigenom vinna en grundval för en

omläggning av de hittills tillämpade principerna för importens finansiering. Avsikten vore att under de närmaste åren söka övergå från det system med varukrediter, som hittills i mycket stor utsträckning tillämpats, till ett system baserat på långfristiga finanskrediter. Sedan numera utestående varukrediter till mycket avsevärda belopp likviderats, avsåge man att för framtiden söka erhålla mindre kostsamma krediter för importens finansiering och hade i detta syfte redan inlett förhandlingar med olika stater. Den nedskärning av importen, vilken sålunda ägt rum under år 1933 och av vilken de svenska exportintressena blivit i hög grad berörda, vore sålunda att betrakta som ett led i en omläggning på lång sikt av den sovjetryska inköspolitiken.

Med hänsyn till omfattningen och betydelsen av den svenska exporten till Sovjetunionen uppställer sig under sådana förhållanden den frågan, huru man skall kunna tillförsäkra Sverige en starkare ställning på den sovjetryska marknaden och samtidigt bereda en fast grundval för våra exportindustriers framtida avsättning inom Sovjetunionen. Det torde i själva verket vara att befara, att om särskilda åtgärder i sådant syfte icke vidtagas, de sovjetryska inköpen i Sverige måste komma att inskränkas till belopp, betydligt understigande inköpen under perioden 1927—1932.

Uppgiften att bevara och om möjligt utvidga den lönande marknad, som Sovjetunionen visat sig vara för Sverige, framstår såsom dubbelt angelägen med hänsyn till de alltjämt bekymmersamma förhållanden, under vilka stora delar av svensk industri och svenskt jordbruk för närvarande arbeta och vilka funnit sitt allvarligaste uttryck i den inom skilda näringsgrenar rådande arbetslösheten. Det har varit ett huvudsyfte för den finanspolitik, som under senaste år fullföljts i Sverige, att genom aktivt ingripande från statens sida vidmakthålla och om möjligt utvidga försörjningsmöjligheterna inom svensk industri och svenskt latbruk. Det förefaller vara en angelägen uppgift, att denna politik fullföljes, icke minst genom beredande av starkast möjliga stöd åt vår industri- och lantbruksexport. De hinder, som på snart sagt alla håll rests för våra exportintressens naturliga expansion, hava hårt drabbat icke endast våra exportindustrier utan även och i särskilt hög grad vår export av lantbruksprodukter. Med beklagande måste man konstatera, att avspärrningstendenserna alltjämt framträda med obruten styrka i de flesta av de länder, som sedan gammalt utgöra våra mest betydande marknader; under sådana förhållanden synes det framstå som en nödvändighet att med till buds stående medel stödja vår export, även om detta skulle innebära ett tillgripande av åtgärder, vilka under andra förhållanden måhända icke skulle kommit i fråga.

Med utgångspunkt från dessa förutsättningar har det förefallit vara en angelägen uppgift att söka utröna, vilka möjligheter som kunna föreligga för att genom en särskild överenskommelse med Sovjetunionen möjliggöra betydande sovjetryska beställningar av svenska industri- och lantbruksprodukter. Sedan i detta syfte vissa underhandskonversationer ägt rum, varvid preliminärt dryf-

tats ett beställningsprogram med underlag av en finanskredit, uppgående till 100 miljoner kronor, beslöt Kungl. Maj:t den 8 december 1933, att förhandlingar skulle upptagas för utrönande av huruvida förutsättningar föreläge för avslutande av en överenskommelse av ifrågasatt slag. Till delegerade utsågos jämlikt samma Kungl. Maj:ts beslut direktören A. T. N. Gabrielsson, överdirektören C. E. Svensson, expeditionschefen N. J. E. Quensel och direktören G. Forsman. Till sekreterare åt de svenska delegerade förordnades andre sekreteraren i utrikesdepartementet B. G. R. Hägglöf. Den sovjetryska regeringens ombud vid förhandlingarna hava varit Sovjetunionens sändebud i Stockholm A. Kollontay och Sovjetunionens handelsrepresentant därstädes D. Kandelaki.

Med skrivelse av den 8 innevarande månad hava delegerade numera inberättat, att de funnit förutsättningar föreligga för avslutande av en överenskommelse av den lydelse, som framginge av vid skrivelsen fogade textförslag.

Dessa förslag bestå av *dels* en text till överenskommelse om beställningar och krediter jämte tillhörande slutprotokoll, *dels* ett tilläggsprotokoll, *dels* en särskild skrivelse, *dels* slutligen en till överenskommelsen hörande bilaga.

Jag anhåller nu att få redogöra för det huvudsakliga innehållet av sagda textförslag, vilka som bilagor torde få fogas till statsrådsprotokollet i detta ärende.

I överenskommelsens *artikel I* utfäster sig Sovjetunionens regering att före den 1 maj 1935 göra beställningar av svenska varor till ett sammanlagt belopp av 100 miljoner kronor. Därjämte angivas vissa belopp, till vilka beställningarna ungefärligen skola uppgå vid slutet av varje tremånadsperiod. Förpliktelsen att placera beställningar har gjorts beroende av huruvida de svenska säljarna kunna erbjuda priser, vilka äro att anse såsom normala. Ett förbehåll har intagits beträffande varor, som äro föremål för exportförbud.

Enligt *artikel II* skola bland de varor, som beställas före den 1 augusti 1934, ingå lantbruksprodukter till ett sammanlagt värde av 15 miljoner kronor. I detta sammanhang torde upplysningsvis böra meddelas, att de lantbruksprodukter, som skola köpas, komma att närmare angivas av handelsrepresentationen i en specifikation, som för närvarande utarbetas under samråd mellan handelsdelegationen och representanter för de svenska lantmännens riksförbund.

Artikel III föreskriver, att samtliga varor skola levereras inom 28 månader, d. v. s. före den 1 september 1936. För lantbruksprodukterna skola likväl kortare leveransfrister gälla.

I *artiklarna IV, V, VIII och X* lämnas föreskrifter om sättet för utbetalandet av det lån om 100 miljoner kronor, som av den svenska regeringen skulle beviljas Sovjetunionens regering.

Huvudsyftet har varit att finna en anordning, som garanterar att lånet utnyttjas endast för direkt betalning till de svenska säljarna. Handelsrepresentationen äger sålunda begära, att riksgäldskontoret till ett särskilt av handelsrepresentationen öppnat konto i riksbanken överför högst ett belopp, motsvarande totalsummen av de placerade beställningarna. På det att riks-

gäldskontoret skall vara underrättat om beställningarnas belopp, skall handelsrepresentationen efter utgången av varje månad underrätta en särskild av Kungl. Maj:t tillsatt nämnd om de under månaden gjorda beställningarna. Sedan handelsrepresentationens uppgifter provats, underrättar nämnden riksgäldskontoret om beloppet av de placerade beställningarna.

De belopp, som överförts till handelsrepresentationens specialkonto i riksbanken, disponeras av handelsrepresentationen medelst checkar, utställda för betalning av beställda varor. Innan riksbanken verkställer utbetalning i anledning av sådan check, skall emellertid den ovan omtalade nämnden pröva, huruvida checken avser betalning för beställningar gjorda i enlighet med överenskommelsen.

Då handelsrepresentationen begär överförande av belopp från riksgäldskontoret till det i riksbanken öppnade specialkontot, skall handelsrepresentationen till riksgäldskontoret överlämna obligationer till belopp, motsvarande den begärda överföringen. Enligt *artikel VI* skola dessa obligationer utgöra del av ett av Sovjetunionen utgivet obligationslån å 100 miljoner kronor.

Lånet skall återbetalas inom i princip fem år. Med hänsyn till att lånet enligt nyss refererade bestämmelser endast kommer att kunna utnyttjas allt eftersom beställningar och leveranser fortgå, har lånetiden ansetts taga sin början å »medelleveransdatum», d. v. s. 14 månader efter avtalets ikraftträdande, eller den 1 juli 1935. Med en lånetid om fem år skulle alltså förfallodagen infalla den 1 juli 1940. Av olika skäl har det emellertid befunnits lämpligt att fördela återbetalningarna över en längre period. Med hänsyn härtill hava på sätt, som närmare framgår av *artikel VI*, åtta förfallodagar fastställts, vilka grupperats sålunda, att fyra förfallodagar infalla före och fyra andra efter medelförfallodagen, den 1 juli 1940.

Beträffande formerna för inlösen av obligationer och räntekuponger lämnas i *artikel VI* detaljerade föreskrifter, av vilka framgår, att betalning kan påfordras även i London, New York och Paris, en anordning, som ansetts innebära vissa fördelar ur svensk synpunkt.

Ränta utgår med $5\frac{1}{2}$ %.

I *artiklarna VII, IX och XI* lämnas vissa detaljbestämmelser av mindre betydelse.

I *artikel XII* anges, vad som skall anses vara svensk vara; härvidlag lämnas en viss prövningsrätt åt den ovan berörda särskilda nämnden.

I *artikel XIII* lämnas vissa bestämmelser, för det fall att överenskommelsen skulle komma att i någon form hävas. Artikeln föreskriver sålunda, att handelsrepresentationens rätt att erhålla kredit skall bestå orubbad i vad angår redan gjorda beställningar. Motsvarande föreskrift har införts beträffande Sovjetunionens skyldighet beträffande erläggande av ränta å och återbetalning av utlämnade obligationer.

I *artikel XIV* lämnas bestämmelser om ratificering av överenskommelsen, varvid sedvanligt förbehåll om riksdagens godkännande införts. Det torde böra nämnas, att man vid beräkningen av i överenskommelsen angivna frister utgått från att överenskommelsen skulle träda i kraft den 1 maj 1934.

I det vid överenskommelsen fogade *slutprotokollet* lämnar Sovjetunionens regering vissa utfästelser. Unionens regering förklarar sig sålunda vilja dels bemöda sig om att under den i överenskommelsen fastställda ettåriga beställningsfristen göra beställningar utöver de i överenskommelsen föreskrivna beloppen, dels även efter utgången av sagda frist fortsätta sina inköp i Sverige i ungefär samma omfattning som under åren före överenskommelsens tillkomst.

I ett särskilt *tilläggsprotokoll* avstå de båda fördragsslutande parterna, i fråga om tvister berörande erläggande av ränta å eller återbetalande av obligationerna, från den immunitetsrätt, som eljest tillkommer suveräna stater, och förklarar, att svenska domstolar skola vara behöriga att avgöra dylika tvister, å vilka svensk rätt skall vara tillämplig.

I *en särskild skrivelse* lämnar Sovjetunionens regering en preciserande tolkning av en i 1927 års överenskommelse om handelsrepresentationens rättigheter och skyldigheter införd bestämmelse avseende den sovjetryska egendom, som kan göras till föremål för exekutiva åtgärder.

I en vid överenskommelsen fogad *bilaga* fastställas obligationers och räntekupongers avfattning.

Traktatberedningen, fullmäktige i riksbanken och fullmäktige i riksgäldskontoret hava anmodats att meddela de synpunkter, som för deras del kunde göra sig gällande å det föreliggande förslaget till överenskommelse.

I sitt utlåtande har *traktatberedningen* i första rummet upptagit den frågan till granskning, huruvida ett verkställande av sovjetryska beställningar i den utsträckning och inom den tid, som enligt förslaget till överenskommelse ifrågasattes, med nuvarande produktionskapacitet vore för den svenska industrien och jordbruket möjligt och önskvärt. Traktatberedningen har efter en diskussion av denna fråga kommit till den slutsatsen, att den produktionsökning, som de enligt överenskommelsen placerade beställningarna kunde föranleda, utan större svårighet skulle kunna äga rum. En viss fara kunde likväl anses föreligga, att smärre företag av utsikten till fördelaktiga beställningar kunde föranledas att företaga utvidgningar av sin kapitalutrustning i en ur ekonomisk synpunkt mindre välbetänkt omfattning.

För egen del önskar jag beträffande faran för oekonomiska utvidgningar framhålla, att redan vetenskapen om ifrågavarande kredits tidsbegränsade karaktär torde avhålla vederbörande företagare från att verkställa ekonomiskt omotiverade utvidgningar.

Traktatberedningen har vidare — liksom även fullmäktige i riksbanken — till diskussion upptagit den frågan, huruvida den föreslagna överenskommelsen vore ägnad att bidra till en minskning av arbetslösheten. Traktatberedningen har därvid yttrat, att sysselsättningsgraden inom de industrier, vilka kunde förväntas erhålla den större delen av beställningarna, redan vore relativt tillfredsställande. Därtill komme att ifrågavarande industrier i huvudsak sysselsatte specialutbildade arbetare och att det alltså icke vore sannolikt, att dessa industrier i någon större utsträckning skulle kunna absorbera arbetskraft från annat håll.

För egen del vill jag framhålla, att de av traktatberedningen i detta sammanhang åberopade sifferuppgifterna torde erfordra komplettering. Traktatberedningen har anfört, att antalet hjälpsökande arbetslösa inom metall- och maskinindustrien uppginge till omkring 13,200, vilket skulle motsvara ungefär 10 % av antalet sysselsatta arbetare. Mera betecknande för läget synes det mig vara, att enligt av socialstyrelsen offentliggjorda uppgifter antalet arbetslösa inom verkstadsindustrien den 31 december 1933 uppgick till omkring 19,600, vilket motsvarade omkring 25 % av antalet sysselsatta arbetare. Inom vissa verkstadsindustrien närstående industrigrenar redovisades samtidigt ett ungefärligen lika högt procenttal arbetslösa. Därtill kommer — och detta är en synpunkt, vilken förefaller mig vara av väsentlig betydelse — att placandet av stora order hos de industrier, vilka leverera högt förädlade varor, såsom maskiner, fartyg, etc., måste öka sysselsättningsgraden icke endast inom dessa industrier utan även inom alla de andra industrier, vilka deltaga i tidigare stadier av produktionsprocessen. En ökning av sysselsättningsgraden inom industrier för tillverkning av halvfabrikat läser överhuvud taget näppeligen kunna ske i annan form än att de industrier, vilka för sina tillverkningar hava behov av dessa halvfabrikat, erhålla ökade beställningar.

I fortsättningen av sitt utlåtande ifrågasätter traktatberedningen, huruvida en så vidlyftig apparat som det tilltänkta kredit- och beställningsavtalet borde komma till användning för uppnående av det angivna syftet och huruvida icke ett tillnärmelsevis lika tillfredsställande resultat skulle kunna uppnås med en ökad användning av det redan beprövade exportkreditgarantisystemet, vilket i åtskilliga avseenden förefölle vara att föredraga framför den nu föreslagna anordningen.

Härvid torde det emellertid vara av intresse att erinra om att år 1933 ett så betydande belopp som 75 miljoner kronor anvisades för statsgaranti av exportkrediter. Likväl har, på sätt ovan påpekats, de sovjetryska inköpen i Sverige under det nästförflutna året minskats från omkring trettiofem till omkring tretton miljoner kronor. Av det för statsgaranti till förfogande ställda beloppet hava endast omkring sju miljoner kronor hittills tagits i anspråk. Det förefaller redan därför antagligt, att en verklig förbättring av våra exportmöjligheter till Sovjetunionen icke gärna kan byggas uteslutande eller ens huvudsakligen på det av traktatberedningen förordade exportkreditsystemet.

I anledning av vissa betänkligheter av handelspolitisk natur, som traktatberedningen framställt i sitt utlåtande, ber jag få framhålla, att den sovjetryska utrikeshandelns speciella karaktär gör en särskild behandling av exporten till Sovjetunionen nödvändig och möjlig, ett förhållande, som tydligt erkänts och kommit till uttryck i de senaste årens handelspolitiska utveckling.

Beträffande vissa andra av traktatberedningen liksom av fullmäktige i riksbanken framförda synpunkter i avseende å de framtida utsikterna för den svenska exporten till Sovjetunionen torde få hänvisas till vad tidigare anförts och särskilt till den redogörelse, som lämnats för förslaget till överenskommelse och för det till detsamma fogade slutprotokollet.

Traktatberedningen, som är av den åsikten, att förslaget till överenskommelse är av natur att befördra den svenska exporten av lantbruksprodukter

och att överhuvud taget förbättra läget å marknaden för sådana produkter, har vidare antytt, att beredningen föredroge en anordning, genom vilken sagda export understöddes medelst särskilda för lantbruksprodukter gällande exportkreditgarantier.

Enligt min mening vore en sådan partiell anordning i avtalsväg ogenomförbar.

Vad angår den tekniska sidan av överenskommelsen har traktatberedningen inskränkt sig till att framhålla, att förslaget icke innehåller någon bestämmelse, som möjliggör kontroll beträffande leveranstiden eller köpeavtalens innehåll, vilket senare särskilt skulle vara av betydelse i fråga om betalningsvillkoren.

Beträffande den första av nyss refererade två punkter ber jag få erinra om att enligt förslaget till överenskommelse en särskild av Kungl. Maj:t tillsatt nämnd skall kontrollera att beställningarna skett i enlighet med överenskommelsens bestämmelser, bland vilka även ingår en föreskrift om att leverans skall hava skett inom viss tid. Beträffande betalningsvillkoren torde böra framhållas, att denna fråga, som tvivelsutan är av stor betydelse vid export till Sovjetunionen under nuvarande förhållanden, näppeligen lär bli av samma eller ens jämförbar vikt, om den föreliggande överenskommelsen träder i kraft. En av de stora fördelar, denna överenskommelse torde medföra, är — såsom redan inledningsvis framhållits — att den skapar helt andra möjligheter för Sovjetunionen att erlægga betalning icke efter mer eller mindre långvariga kreditfrister utan vid leverans av varorna. Traktatberedningens diskussion av kredit- och räntevillkor synes mig därför icke träffa det nu föreliggande förslaget utan snarare de förhållanden, som nu råda i fråga om sovjetryska beställningar.

Fullmäktige i riksgäldskontoret, som beträffande de allmänna synpunkterna å det föreliggande förslaget till överenskommelse inskränkt sig till att framhålla önskvärdheten av en minskning av riksgäldskontorets upplåningsbehov, framhålla i sitt utlåtande vissa betänkligheter mot att överförande av medel från riksgäldskontoret till riksbanken ställts i beroende av de gjorda beställningarna och icke av leveranser och betalningar. Detta skulle enligt fullmäktiges åsikt kunna få till konsekvens, att riksgäldskontoret i stor utsträckning kunde få redovisa en effektiv statsskuld tidigare än beloppet behövde utnyttjas för det i avtalet avsedda ändamålet. Fullmäktige framhålla därvid själva, att ett återhållande moment härvid vore, att obligationer skola avlämnas och ränta betalas för de överförda beloppen.

För egen del vill jag framhålla, att det knappast förefaller antagligt, att handelsrepresentationen kommer att begära överförande av belopp i större mån än vad som är nödvändigt för omedelbart verkställande av betalningar till svenska säljare. Det torde knappast ligga i handelsrepresentationens intresse att hava stora belopp inestående, vilka icke kunna utnyttjas, men för vilka en ränta om $5\frac{1}{2}$ % skall erläggas.

Fullmäktige framhålla vidare i likhet med traktatberedningen, att de svenska säljarna enligt överenskommelsens bestämmelser icke skulle få bära någon

del av risken; detta strede mot hittills vid hjälp- och exportkrediter tillämpat system.

Till detta påpekande vill jag endast foga den anmärkningen, att en sådan fördelning av risken, som är möjlig vid varukrediter, där varje kontrakt kan behandlas för sig, knappast torde kunna genomföras i ett system, vilket såsom den föreliggande överenskommelsen bygger på principen om en finanskredit.

Fullmäktige i *riksbanken*, av vilka likväl vissa fullmäktige anmält avvikande mening beträffande det avstyrkande slut, vartill flertalet kommit, hava i sitt utlåtande även bedömt avtalet från kapitalmarknadens och penningpolitikens synpunkter. Som en invändning anföres, att överenskommelsen innebär kapitalexport, varvid emellertid icke erinras om den betydelsefulla skillnaden mellan långivning till utlandet oberoende av varuexport och en kapitalexport i samband med ökad avsättning i utlandet av svenska varor. Denna senare form av kapitalexport från vårt land har efter kriget ägt rum i icke obetydlig omfattning och icke ansetts ogynnsam trots riskerna för utebliven återbetalning.

Fullmäktige framhålla därefter verkningarna på kapitalmarknaden av ökad upplåning. De säga sig hava erfarit, att en begränsning av medlen till statliga exportkrediter åsyftas, för den händelse den föreslagna överenskommelsen komme till stånd, men något försök göres icke att uppskatta storleksordningen av de verkningar, som under sådana förhållanden kunna väntas. I detta sammanhang torde få erinras, att enligt förslag av chefen för handelsdepartementet i denna dag avlåten proposition angående statlig exportkreditgaranti m. m. det belopp, för vilket svenska staten må iklädas betalningsansvar för exportkrediter, med hänsyn till det förslag, som nu framlägges om lån för befrämjande av export till Sovjetunionen, skall nedsättas med 40 miljoner kronor. Om man antager, att av nyssnämnda exportkrediter hela beloppet, eller 75 miljoner kronor, skulle ha tagits i bruk under de närmaste åren, men att summan nu begränsas till 35 miljoner kronor, blir den genom avtalet åstadkomna utökningen 60 miljoner kronor, fördelade på två år. Fullmäktiges farhågor synas därför i denna punkt icke vara tillräckligt grundade. De tillfogade reflexionerna rörande en omfattande upplånings inflytande på kapitalmarknaden och på kapitalplaceringarnas förväntningar kräva ingen annan erinran från min sida, än att denna fråga varit föremål för noggrann uppmärksamhet från 1933 års valutasakkunnigas sida och föranlett tydliga anvisningar om möjligheterna att förebygga ogynnsamma verkningar genom samverkan mellan riksgäldskontoret och riksbanken. Även om fullmäktige skulle hava riktigt bedömt vissa verkningar av nu föreslagna upplåning, synas mig slutsatserna hava dragits utan tillbörligt beaktande av för vår valutapolitik gällande direktiv.

Fullmäktige i riksbanken, liksom fullmäktige i riksgäldskontoret hava vidare framfört vissa synpunkter å olika i förslaget till överenskommelse ingående bestämmelser av teknisk natur. I anledning av de sålunda framförda synpunkterna hava i samförstånd med de sovjetryska ombuden vissa smärre förändringar vidtagits i den tidigare utarbetade texten till överenskommelse; i

vissa fall hava å andra sidan justeringar av texten icke ansetts behövlige eller möjliga att genomföra; i andra fall slutligen hava de gjorda påpekandena icke befunnits böra påkalla nya förhandlingar.

I övrigt ber jag att beträffande de synpunkter, som sålunda framförts å olika i överenskommelsen ingående bestämmelser av teknisk natur, få anföra följande.

Fullmäktige i riksbanken hava framhållit, att enligt artikel IX första stycket »äger» riksbanken under vissa förhållanden till riksgäldskontoret inbetala å handelsrepresentationens konto inestående belopp i avräkning å Unionens skuld. Fullmäktige anse angeläget, att riksbanken skall vara skyldig att på uppmaning av riksgäldskontoret verkställa sådan inbetalning.

För egen del anser jag, att den rätt, som enligt artikel IX sålunda tillkommer riksbanken, bör utnyttjas på så sätt, att riksbanken efter anhållan från riksgäldskontorets sida verkställer ifrågavarande inbetalning. Någon förändring av överenskommelsens text synes ur denna synpunkt icke nödvändig.

Fullmäktige i riksbanken hava framhållit, att handelsrepresentationens specialkonto i riksbanken enligt artikel VIII endast kan disponeras under förutsättning att den särskilda nämnden godkänt de av handelsrepresentationen utfärdade checkarna. Fullmäktige förklara sig vilja utgå från att riksbanken skall vägra inlösen av check, rörande vars godkännande riksbanken icke aviserats av nämnden. Jag delar denna uppfattning.

Vissa av fullmäktige i riksbanken framförda betänkligheter mot det relativt höga nominella värdet av de obligationer, som Sovjetunionen skulle utställa, liksom mot den ovanliga formen av bestämmelserna angående obligationernas inlösen, synas mig knappast hava större betydelse.

Fullmäktige i riksgäldskontoret hava i sitt utlåtande berört frågan, huruvida det vore med gällande checklag förenligt att handelsrepresentationens checkar endast finge honoreras, sedan desamma av en särskild nämnd godkänts. Jag har övertygat mig om att gällande checklag icke erbjuder något hinder för den i överenskommelsen föreslagna anordningen.

Fullmäktige i riksgäldskontoret hava vidare framställt den frågan, huruvida i anslutning till artiklarna X och XI en viss upplysningsplikt icke borde föreskrivas beträffande de annulleringar av kontrakt, som kunde förekomma efter den i artikel I föreskrivna beställningsfristens utgång.

Det synes mig lämpligt, att sådana upplysningar införskaffas av den särskilda nämnden, för vilket ändamål likväl interna svenska bestämmelser torde vara tillräckliga.

Fullmäktige i riksgäldskontoret hava vidare föreslagit vissa tillägg till artikel XIII, vilka enligt fullmäktiges åsikt skulle vara av natur att förtydliga de i denna artikel givna bestämmelserna. Jag tillåter mig att i anledning härav hänvisa till artikelns text, särskilt till orden »i denna överenskommelse stadgad rätt».

Slutligen hava fullmäktige i riksgäldskontoret framhållit, att bestämmelser saknas beträffande påföljd vid försummad likvid.

Jag tillåter mig att i anledning härav hänvisa till överenskommelsens text och särskilt till det vid överenskommelsen fogade tilläggsprotokollet.

I avseende å överenskommelsens tekniska genomförande vill jag till sist anföras, att exportkreditnämnden väl synes mig med sina nuvarande uppgifter kunna förena de uppgifter, som skola tillkomma den i överenskommelsen förutsedda särskilda nämnden. För utnyttjandet av nämndens tjänster enligt avtalets bestämmelser torde Kungl. Maj:t vara oförhindrad fastställa viss skälig avgift, att erläggas av de exportörer, i vilkas intresse nämnden utövar denna sin verksamhet.

Sammanfattningsvis önskar jag framhålla, att från intet håll synes hava bestritts, att den föreslagna överenskommelsen vore av natur att i hög grad bereda lättnad i det nuvarande tryckta läget å marknaden för lantbruksprodukter. För industriens vidkommande lär icke heller allvarligt kunna göras gällande, att ett beställningsprogram om 85 miljoner svenska kronor, fördelade främst mellan våra tillverkare av högklassiga helfabrikat, icke vore av natur att kraftigt förbättra läget å arbetsmarknaden och att befordra vår exports framtida utsikter å den sovjetryska marknaden.

Beträffande åter de invändningar, som rests mot sättet för finansieringen av dessa beställningar, vill jag framhålla, att desamma i huvudsak taga sikte på det ovanliga och enligt vissa utlåtanden riskfyllda i att en finanskredit på detta sätt ställes till en stats förfogande för inköp av svenska varor.

Åtgärden är måhända ovanlig, men den invändningen ligger nära till hands, att ovanliga tidsförhållanden fordra ovanliga åtgärder. Det torde även böra framhållas, att alldeles samma farhågor yppade sig för mer än ett decennium sedan, då förslag diskuterades om beviljande av garanti för varukrediter till Sovjetunionen. Denna kritik har emellertid förstummats, sedan det visat sig att, ehuru sådana varukrediter under det sista årtiondet beviljats till utomordentligt stora belopp, några betalningsförsummelse veterligen icke förekommit, ett förhållande, som under nuvarande tidsomständigheter förefaller skäligt anmärkningsvärt.

För egen del finner jag på ovan anförda skäl särdeles önskvärt, att den föreslagna överenskommelsen kommer till stånd, och är jag övertygad om att desamma är av natur att bereda svensk industri och svenskt lantbruk betydande fördelar såväl i nuvarande betryckta situation som i framtiden.

För finansiering av ifrågavarande kredit torde ett lånemedelsanslag böra uppföras å riksstaten under utgifter för kapitalökning. Anslaget, vilket bör erhålla reservationsanslags natur, synes lämpligen böra upptagas under rubriken Fonden för förlag till statsverket, avdelningen D. Övriga anslag. Det anslag, som sålunda skulle uppföras å riksstaten för nästkommande budgetår, torde böra bestämmas till belopp, motsvarande hela den avtalade lånesumman, 100,000,000 kronor. Härvid är emellertid att märka, att på grund av bestämmelserna i avtalet det torde kunna förväntas, att icke hela detta belopp kommer att uttagas före utgången av nästa budgetår, utan att en väsentlig del av

beloppet kommer att disponeras först under budgetåret 1935/1936. Den upplåning, som kan bliva erforderlig under budgetåret 1934/1935 för tillhandahållande av ifrågavarande lånemedelsanslag, kan därför beräknas komma att hålla sig väsentligt under det i riksstaten redovisade lånemedelsbeloppet.

Med hänsyn till bestämmelserna i överenskommelsen lärer behov kunna uppkomma att disponera viss del av anslaget redan före ingången av nästkommande budgetår. Möjlighet härtill torde kunna beredas därigenom, att riksgäldskontoret av tillgängliga medel förskottsvis tillhandahåller erforderligt belopp mot ersättning från anslaget, så snart detta efter det nya budgetårets ingång blir disponibelt.

Då något belopp för ifrågavarande ändamål icke beräknats i årets statsverksproposition, torde den i förslaget till riksstat för budgetåret 1934/1935 under rubriken F. Lånemedel upptagna inkomsttiteln Övriga lånemedel böra höjas med belopp motsvarande anslagssumman.

Under hänvisning till vad jag i det föregående anfört, hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte

dels besluta att för sin del godkänna berörda förslag till överenskommelse med de Socialistiska Rådsrepublikernas Union jämte tillhörande två protokoll,

dels bemyndiga mig att för Sveriges del underteckna sagda överenskommelse jämte protokoll.

Till denna av statsrådets övriga närvarande ledamöter biträdda hemställan behagar Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten lämna bifall.

Ur protokollet:
Fritz Stackelberg.

Utdrag av protokollet över utrikesdepartementsärende, hållet inför Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet å Stockholms slott den 16 mars 1934.

N ä r v a r a n d e:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena SANDLER, statsråden UNDÉN, SCHLYTER, WIGFORSS, MÖLLER, LEVINSON, VENNERSTRÖM, LEO, EKMAN, SKÖLD.

Under erinran att Kungl. Maj:t denna dag godkänt förslag till överenskommelse med de Socialistiska Rådsrepublikernas Union beträffande beställningar och krediter jämte tillhörande två protokoll av det innehåll bilaga till statsrådsprotokollet beträffande detta ärende angiver,

hemställer ministern för utrikes ärendena efter gemensam beredning med cheferna för finans-, jordbruks- och handelsdepartementen, att Kungl. Maj:t måtte i proposition föreslå riksdagen att

dels godkänna berörda överenskommelse jämte tillhörande två protokoll,

dels för beredande av lån åt de Socialistiska Rådsrepublikernas Union för inköp av svenska varor för budgetåret 1934/1935 under Utgifter för kapitalökning och rubriken Fonden för förslag till statsverket, avdelning D. Övriga anslag, anvisa ett reservationsanslag, att utgå av lånemedel,
av ..... kronor 100,000,000,

dels ock höja den i förslaget till riksstat för budgetåret 1934/1935 under rubriken F. Lånemedel upptagna inkomsttiteln Övriga lånemedel med motsvarande belopp.

Till denna av statsrådets övriga närvarande ledamöter biträdda hemställan behagar Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten lämna bifall samt förordnar, att proposition i ämnet av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar, skall till riksdagen avlätas.

Ur protokollet:

Fritz Stackelberg.